

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі
Статистика комитеті

Сапа бойынша есеп

*Қазақстан Республикасындағы халықтың табыстарын
саралаудың негізгі көрсеткіштері*

Мазмұны

- S.1 Байланыс деректері
- S.2 Өзектілік- кіріспе
- S.3 Метадеректерді жаңарту
- S.4 Статистикалық ақпаратты ұсыну
- S.5 Өлшем бірлігі
- S.6 Есепті кезең
- S.7 Құқықтық негіз
- S.8 Құпиялылық және деректерді қорғау
- S.9 Жарияланымдар саясаты
- S.10 Тарату жиілігі
- S.11 Тарату форматы, қолжетімділік және нақтылық
- S.12 Құжаттаманың қолжетімділігі
- S.13 Сапаны басқару
- S.14 Өзектілік
- S.15 Дәлдік және сенімділік (байқау түрін ескерумен толтырылады)
- S.16 Уақыттылық және ұқыптылық
- S.17 Салыстырмалылық
- S.18 Келісушілік
- S.19 Жүктеме
- S.20 Деректерді қайта қарау
- S.21 Статистикалық деректерді өңдеу
- S.22 Ескерту

S.1 Байланыс деректері

S.1.1 Ұйым

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитеті (бұдан әрі – ҚР ҰЭМ СК)

S.1.2 Құрылымдық бөлімше

Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы басқармасы

S.1.3 Байланыс адамының аты

Әбдіразақов Мұхтарбек Әбдіразақұлы

S.1.3.1 Жауапты құрылымдық бөлімше басшысының аты

Наталья Евгеньевна Белоносова

S.1.5 Байланыс адамының пошталық мекенжайы

Есіл өзенінің сол жағалауы,

Мәңгілік ел даңғылы, 8

Министрліктер үйі, 4 кіреберіс

010000, Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қаласы

S.1.6 Байланыс адамының электрондық мекенжайы

m.abdurazakov@economy.gov.kz

S.1.7 Байланыс адамының телефоны

+7 7172 74 98 06

S.2 Өзектілік- кіріспе

Тұрмыс деңгейі әлеуметтік-экономикалық статистиканың мәні ретінде адамның тауарлар мен көрсетілетін қызметтерге әртүрлі қажеттіліктерін қанағаттандыру дәрежесін сипаттайды. Экономикалық әдебиетте тұрмыс деңгейінің бір мәнді анықтамасы жоқ, дегенмен тұрмыс деңгейін халықтың әл-ауқатын, адамның материалдық, мәдени, әлеуметтік игіліктері және көрсетілетін қызметтерді нақты қажеттіліктерді қанағаттандыру мүмкіндігін қамтамасыз ететін шарттармен жиынтықта тұтынуын сипаттайтын әлеуметтік-экономикалық санат ретінде айқындауға болады. Тұтыну саласында туындайтын және іске асырылатын әртүрлі адами қажеттіліктер тұрмыс деңгейі ұғымының жүйе құратын негізі болып табылады.

S.3 Метадеректерді жаңарту

S.3.1 Жаңартылған метадеректерді соңғы растау

S.3.2 Метадеректерді соңғы орналастыруы

S.3.3 Метадеректердің соңғы жаңаруы

S.4 Статистикалық ақпаратты ұсыну

S.4.1 Деректерді сипаттау

Зерттеуге барлық тұрғын жай типтерінде тұратын үй шаруашылықтары кіреді, тек жалпы коммуналдық пәтер, жатақханаларда, қарттар мен мүгедектерге арналған интернат-үйлері, балалар үйлері, түрмелер, қонақ үйлер, діни бірлестіктер және осы іспеттес тұрғын жайларда тұратындардан басқа. Үй шаруашылығының көлемі мен құрамы, үй шаруашылықтары мүшелерін децильдік топтар бойынша бөлу туралы, ең төменгі күн көріс деңгейінің шамасынан төмен және азық-түлік қоржыны құнынынан төмен табысы бар халықтың үлесі туралы деректер берілген.

S.4.2 Жіктеу жүйесі

Максаттар бойынша жеке тұтыну жіктеуішіне (МЖТЖ) тауар позицияларының номенклатурасы ҚР ҰЭМ СК www.stat.gov.kz сайтында «Классификаторлар» бөлімінде орналасқан.

S.4.3 Секторлық қамту

Халықтың тұрмыс деңгейі және халықтың түрлі топтары бойынша табыстарды бөлу.

S.4.4 Статистикалық тұжырымдамалар және анықтаулар

1) Байқау түрі - іріктемелі.

2) Респонденттер тобы - зерттеуге 12000 үй шаруашылығы қатысады.

3) Деректерді жинау құралы – «Үй шаруашылығы құрамының бақылау карточкасы», «Күнделікті шығыстарды есепке алу күнделігі» және «Үй шаруашылықтарының табыстары мен шығыстары бойынша тоқсан сайынғы сұрақнама» жалпы мемлекеттік статистикалық байқаудың статистикалық нысандары. Статистикалық нысандардың кодтары 646103007, 645103004 және 644103003 индекстері D 008, D 004 және D 003 кезеңділігі тоқсан сайынғы нақтылаумен. Статистикалық нысан қайта қаралған және ҚР ҰЭМ СК төрағасының бұйрығымен тіркелген және ҚР ҰЭМ СК www.stat.gov.kz ресми сайтының «Респонденттерге» бөлімінде қолжетімді.

S.4.5 Статистикалық объект

Халықтың тұтынуға жұмсаған табыстарына тұтыну шығыстары (өндірістік қызметке және қорланымға ақша қаражатын жұмсаусыз) және өзі өндірген өнімдердің заттай түрдегі құны (ақшалай мәндегі) мен трансферттер кіреді.

S.4.6 Бас жиынтық (зерттеу бірлігінің іріктеу қағидаты)

Бас жиынтыққа коммуналдық пәтерлерде, жатақханаларда, қарттар мен мүгедектерге арналған интернат-үйлерде, балалар үйлерінде, түрмелерде, қонақүйлерде, діни бірлестіктер мен басқа да ұқсас тұрғын үй-жайларда тұратындарды қоспағанда тұрғын үй-жайлардың барлық типінде тұратын үй шаруашылықтары кіреді.

Сондай-ақ зерттеу бірлігі де болып табылатын іріктеудің түпкілікті бірлігі ретінде үй шаруашылығы анықталды. Үй шаруашылықтарының іріктемелі жиынтығы іріктеменің әр қалыптастырудың әрбір сатысындағы кездейсоқ стратификациялау және іріктеу рәсімдерін қолдана отырып, іріктеменің екі сатылы ықтимал (кездейсоқ) әдісімен қалыптасады. Стратификациялау рәсімі халық жіктелуінің аумақтық ерекшеліктерін барабар көрсететін үй шаруашылықтарының келісті іріктемелі жиынтығын қалыптастыруға бағытталған.

S.4.7 Аумақтық қамту

Қазақстан Республикасы (14 облыс және республикалық маңызы бар қалалар, астана)

S.4.8 Қамту уақыты

2001 жылдан бастап

S.4.9 Базалық кезең

Өткен жылдың тиісті кезеңімен қатынасы белгіленеді

S.5 Өлшем бірлігі

Адам

S.6 Есепті кезең

токсан

S.7 Құқықтық негіз

S.7.1 Құқықтық база

1. «Мемлекеттік статистика туралы» Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 19 наурыздағы №257-IV Заңы.

2. Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі төрағасының 2010 жылғы 9 шілдедегі №173 бұйрығымен бекітілген Респонденттердің алғашқы статистикалық деректерді ұсыну қағидалары.

3. Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі төрағаның м.а. 2010 жылғы 14 шілдедегі №183 бұйрығымен бекітілген Әкімшілік дереккөздердің әкімшілік деректерді өтеусіз негізде ұсыну қағидалары.

4. Белгіленген заңнамалық тәртіппен Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің бұйрығымен бекітілген Статистикалық жұмыстардың жоспары.

5. Белгіленген заңнамалық тәртіппен ҚР ҰЭМ СК төрағасының бұйрығымен бекітілетін Ресми статистикалық ақпаратты тарату кестесі.

6. Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі төрағасының 2010 жылғы 20 мамырдағы №113 бұйрығымен бекітілген Ресми статистикалық ақпаратты тарату графигінде көзделмеген және респонденттердің алғашқы статистикалық деректерді ұсыну графигіне сәйкес респонденттер ұсынатын алғашқы статистикалық деректер негізінде әзірленген статистикалық ақпаратты өтеусіз негізде беру қағидалары.

7. Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі төрағасының 2010 жылғы 2 шілдедегі № 168 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2010 жылғы 13 тамызда N 6388 болып тіркелген Деректер базаларын сәйкестендірілмеген түрінде ғылыми мақсаттарда ұсыну және пайдалану қағидалары.

8. ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 17 қарашадағы № 179 бұйрығымен бекітілген Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын іріктемелі зерттеу бойынша сұхбат жүргізу әдістемесі (14.12.2015 ж. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12412 болып тіркелді);

9. ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 14 желтоқсан № 202 бұйрығымен бекітілген Тұрмыс деңгейін зерттеу бойынша үй шаруашылықтары іріктемесін құру әдістемесі;

10. ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 15 желтоқсандағы № 208 бұйрығымен бекітілген Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын зерттеуді ұйымдастыру жөніндегі әдістеме (15.01.2016 ж. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12871 болып тіркелді).

Барлық әдіснама ҚР ҰЭМ СК-ның www.stat.gov.kz сайтында Халықтың өмір сүру деңгейі бөлімінде орналасқан. Статистикалық құрал ҚР ҰЭМ СК-ның барлық құрылымдық бөлімшелерімен келісілген.

S.8 Құпиялылық және деректерді қорғау

S.8.1 Құпиялылық саясаты

1. «Мемлекеттік статистика туралы» Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 19 наурыздағы №257-IV Заңының 8-бабына сәйкес респонденттер ұсынатын деректерді қорғау және құпиялылығына кепілдік қамтамасыз етіледі.

2. 2015 жылғы 29 қазандағы № 183 Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің 28-бабы коммерциялық құпиядан тұратын ақпаратты қорғауды қамтамасыз етеді.

3. ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2016 жылғы 31 қазандағы № 252 бұйрығымен бекітілген Ақпараттық қауіпсіздік саясаты (бұдан әрі – Саясат) Комитеттің ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы мақсаттарын, міндеттерін, басқару қағидаттары мен практикалық тәсілдерін айқындайды. Саясаттың негізгі мақсаты ресми статистикалық ақпараттың қолжетімділігін, ақпараттың құпиялылығын, оның тұтастығын және теңтүпнұсқалығы болған жағдайда Комитеттің есептеу техникасы құралдарында өңделетін және сақталатын ақпаратты қамтамасыз ету болып табылады.

S.8.2 Құпиялылық – деректермен жұмыс істеу

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі төрағасының 2010 жылғы 2 шілдедегі № 168 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2010 жылғы 13 тамызда N 6388 болып тіркелген Деректер базаларын сәйкестендірілмеген түрінде ғылыми мақсаттарда ұсыну және пайдалану қағидалары.

S.9 Жарияланымдар саясаты

S.9.1 Жарияланым күнтізбесі

«Мемлекеттік статистика туралы» Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 19 наурыздағы № 257 Заңының 26-бабының 1 және 2-тармағына сәйкес. Ресми статистикалық ақпаратты тарату графигі ҚР ҰЭМ СК сайтында www.stat.gov.kz «Негізгі» бөлімінде// «Негізгі құжаттар» орналасқан.

S.9.2 Графикке қол жеткізу

Ресми статистикалық ақпаратты тарату графигі ҚР ҰЭМ СК www.stat.gov.kz сайтында «Негізгі» бөлімінде// «Негізгі құжаттар» орналасқан.

S.9.3 Пайдаланушы үшін қол жеткізу

ҚР ҰЭМ СК www.stat.gov.kz сайтының Негізгі - Ресми статистика - Салалар бойынша - Тұрмыс деңгейі статистикасы - Бюллетендер

S.10 Тарату жиілігі

тоқсан

S.11 Тарату форматы, қолжетімділік және нақтылық

S.11.1 Жаңалықтарды жариялау

Баспасөз-хабарламасы: Қазақстан Республикасындағы халықтың табыстарының саралануы туралы (жыл сайын, сәуір)

S.11.2 Жарияланымдар

ҚР ҰЭМ СК сайтының www.stat.gov.kz Ресми статистика - Салалар бойынша - Тұрмыс деңгейі статистикасы. Электронды түрде келесі жарияланым орналасқан:

1) тоқсан сайын, жыл сайынғы «Халықтың табыстарын саралаудың негізгі көрсеткіштері» статистикалық бюллетені;

3) жылына бір рет «Қазақстандағы халықтың тұрмыс деңгейі» статистикалық жинағы;

4) тоқсан сайын, жыл сайын электронды кестелер түрінде жедел ақпарат

S.11.3 Онлайндық деректер базасы

«Талдау» ақпараттық-талдамалық жүйесінің Тұрмыс деңгейі статистикасы бөлімінде

S.11.3.1 АС1. Деректер кестесі -кеңестер

Іске асырылмаған

S.11.4 Микродеректерге қолжетімділік

Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі төрағасының 2010 жылғы 2 шілдедегі № 168 бұйрығымен бекітілген, Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2010 жылғы 13 тамызда N 6388 болып тіркелген Деректер базаларын сәйкестендірілмеген түрінде ғылыми мақсаттарда ұсыну және пайдалану қағидалары.

S.11.5 Өзге де

Тоқсандық «Экономика және статистика» ғылыми-ақпараттық журналында мақалалар мерзімді басылады.

S.11.5.1 АС 2. Метадеректер – кеңестер

Іске асырылмаған

S.12 Құжаттаманың қолжетімділігі

S.12.1 Әдіснама бойынша құжаттама

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 18 желтоқсандағы № 778 бұйрығымен бекітілген Деректер базасын деидентификациялық түрде ұсыну және ғылыми мақсаттарға қолдану қағидалары.

ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 17 қараша № 179 бұйрығымен бекітілген Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын іріктемелі зерттеу бойынша сұхбат жүргізу әдістемесі (14.12.2015 ж. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12412 болып тіркелді);

ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 14 желтоқсан № 202 бұйрығымен бекітілген Тұрмыс деңгейін зерттеу бойынша үй шаруашылықтары іріктемесін құру әдістемесі;

ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 15 желтоқсандағы № 208 бұйрығымен бекітілген Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын зерттеуді ұйымдастыру жөніндегі әдістеме (15.01.2016 ж. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12871 болып тіркелді).

S.12.2 Сапа бойынша құжаттама

1. ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 23 сәуірдегі № 67 бұйрығымен бекітілген Сапа саласындағы саясат.

2. ҚР ҰЭМ СК-ның Сапа саласындағы мақсаттары, Еңбек және тұрмыс деңгейі статистикасы басқармасының Сапа саласындағы мақсаттары.

3. Сапа менеджменті жүйесі құжатталған ақпараты: Сапа бойынша нұсқау; Құжатталған рәсімдер; Нұсқаулықтар; Процесстер карталары.

4. ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 30 наурыздағы № 53 бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік органдардың статистикалық ақпаратты түзу үдерісін сипаттаудың үлгілік әдістемесі.

5. ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2018 жылғы 23 мамырдағы № 63 бұйрығымен бекітілген Ресми статистикалық ақпараттың сапасын бағалау әдістемесі.

5. ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2018 жылғы 23 мамырдағы № 63 бұйрығымен бекітілген Ресми статистикалық ақпараттың сапасын бағалау әдістемесі.

S.13 Сапаны басқару

S.13.1 Сапаны қамтамасыз ету

Тұрмыс деңгейі статистикасы бойынша деректердің сапасы және анықтығы жалпы мақұлдаған рәсімдермен құпталады:

-бастапқы есепке алудың негізгі принциптерін сақтау.

- стандартты статистикалық жіктелімді пайдалану;

- бастапқы деректердің дұрыстығын растау үшін респонденттерден қосымша ақпарат алу мүмкіндігі бар;

- статистикалық деректерге салыстырмалы талдау жүргізіледі (динамикада, әкімшілік деректермен, салааралық);

- іріктемелі жиынтық ротациясы;

- деректердің сапасын жақсарту, статистикалық нысанның кейбір сұрақтары бойынша жауап алынбауды азайту және статистикалық нысанды дұрыс толтыруды тексеру мақсатында алғашқы деректерді электронды форматты енгізу деңгейіне дұрыстықты тексеру анықталған, сондай-ақ алғашқы статистикалық ақпаратты өңдеу бойынша

бағдарламалық қамтамасыз етуге әртүрлі форматты-логикалық бақылаулар қосылған.

S.13.2 Сапаны бағалау

Тұрмыс деңгейі статистикасы бойынша деректердің сапасы және анықтығы жалпы мақұлдаған рәсімдермен құпталады:

-бастапқы есепке алудың негізгі принциптерін сақтау.

- стандартты статистикалық жіктелімді пайдалану;

- бастапқы деректердің дұрыстығын растау үшін респонденттерден қосымша ақпарат алу мүмкіндігі бар;

- статистикалық деректерге салыстырмалы талдау жүргізіледі (динамикада, әкімшілік деректермен, салааралық);

- іріктемелі жиынтық ротациясы;

- деректердің сапасын жақсарту, статистикалық нысанның кейбір

сұрақтары бойынша жауап алынбауды азайту және статистикалық

нысанды дұрыс толтыруды тексеру мақсатында алғашқы деректерді

электронды форматты енгізу деңгейіне дұрыстықты тексеру анықталған,

сондай-ақ алғашқы статистикалық ақпаратты өңдеу бойынша

бағдарламалық қамтамасыз етуге әртүрлі форматты-логикалық

бақылаулар қосылған.

S.14 Өзектілік

S.14.1 Пайдаланушылардың қажеттіліктері

Ақпаратты пайдаланушылар: мемлекеттік органдар, Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының Мемлекетаралық статистикалық комитеті, Еуразиялық экономикалық комиссиясы, БҰҰ

S.14.2 Пайдаланушы-лардың қанағаттанушылығы

Q-002 «Пайдаланушыларға сауал салу» сауалнамасына сәйкес жыл сайын ресми статистикалық ақпаратты пайдаланушыларға сауал салу жүргізіледі

S.14.3 Толықтығы/ R1. Деректердің толықтығы - үлес

S.15 Дәлдік және сенімділік (байқау түрін ескерумен толтырылады)

S.15.1 Жалпы дәлдік

S.15.2 Іріктеме қатесі - индикаторлар/ A1.

S.15.3 Іріктемемен байланысты емес қате

S.15.3.1 Қамту қатесі

Зерттеу барысында тұрғын үй табылмауына немесе оған адам қоныстанбауына немесе үй шаруашылығы зерттеуге қатысудан бас тартуына байланысты үй шаруашылығына сауал жүргізу мүмкін болмайтын жағдайлар орын алуы мүмкін. Зерттеуге қатысудан бас тарту орынсыз құбылыс болып табылады, өйткені іріктеменің көлемін қысқартады және негізінен іріктеменің ықтимал ығысуының қайнар көзі және бұрмаланған статистикалық нәтижелерге алып келеді.

Деректерді алмау мәселесін жеңудің ең тиімді тәсілі әрбір жағдайды егжей-тегжейлі құжаттау болып табылады.

«Алмастыруды болдырмау» қағидатын сақтау бойынша қиындықтар туған жағдайда, әрбір кластерде үй шаруашылықтарының саны 1/3 мөлшерінде (әрбір интервьюерге 10 үй шаруашылығынан) үй шаруашылықтарының резервтік тізімі көзделген.

Жалпы алғанда әрбір кластерде 40 тұрғын үй таңдап алынады: атаулы іріктемеде – 30 және алмастырылатыны – 10.

Сонымен қатар Деректерді толық ала алмау жағдайларының орнын толтыру үшін сол елді мекендегі барлық жауап берген үй шаруашылықтары үшін үлкен салмақтар беру арқылы салмақтарды түзетудің қарапайым сызбасын қолдану ұсынылатынын атап өткен жөн.

Зерттеуге қатысудан бас тарту жағдайларынан деректерді ала алмау жылына 5% құрады.

S.15.3.1.1 A2. Қамтуды арттыру - үлес

Қолданылмайды

S.15.3.1.2 A3. Жалпы бірліктер - арақатынас

Қолданылмайды

S.15.3.3 Жауап жоқ болу қателері

S.15.3.3.1 A4. Жауап жоқ болу бірлігі – үлесі

Деректерді ала алмау іріктемелі бірлік зерттеуге мүлдем қатыспаған кезде не оған ішінара қатысқан жағдайда орын алады. Деректерді толық ала алмау жағдайларының орнын толтыру үшін сол елді мекендегі барлық жауап берген үй шаруашылықтары үшін үлкен салмақтар беру арқылы салмақтарды түзетудің қарапайым сызбасын қолдану ұсынылады. Сол елді мекенде үй шаруашылықтарының барлық сұрақтарына жауап

бергендердің салмағы сол бір коэффициентке көбейтіледі.

S.15.3.3.2 A5. Жауап жоқ болу тармағы – үлесі

ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 14 желтоқсан № 202 бұйрығымен бекітілген Тұрмыс деңгейін зерттеу бойынша үй шаруашылықтары іріктемесін құру әдістемесіне сәйкес тек нақты мәселелер бойынша деректер жоқ болған жағдайда мәндердің міндеттеушілік (импутациялау) әдісі қолданылады. Бұл әдіс жеке позиция бойынша жоқ деректерді аталған объекті бойынша немесе аталған зерттеудің басқа объектілері бойынша қолда бар басқа ақпаратты есепке ала отырып, болжам жасалатын мәндермен алмастыруға негізделген.

S.16 Уақыттылық және ұқыптылық

S.16.1 Уақыттылық

S.16.1.1 TP1. Күту кезеңі – алғашқы нәтижелер

Бюллетендегі тоқсан бойынша алғашқы қорытындылар респонденттер алғашқы статистикалық ақпаратты ұсынғаннан кейін 70-күні жарияланады және түпкілікті болып табылады.

Шығару күні статистикалық жұмыстар жоспарында және ресми статистикалық ақпаратты тарату графигінде жарияланған және бекітілген.

S.16.1.2 TP2. Күту кезеңі – соңғы нәтижелер

Алғашқы қорытындылар түпкілікті болып табылады.

S.16.2 Ұқыптылық

S.16.2.1 Ұқыптылық/TP3

Деректер Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика Министрінің бұйрығымен бекітілетін Статистикалық жұмыстар жоспарына сәйкес және ҚР ҰЭМ СК төрағасының бұйрығымен бекітілетін Ресми статистикалық ақпаратты тарату графигіне сәйкес жарияланады.

S.17 Салыстырмалылық

S.17.1 Географиялық салыстырмалығы

Өңірлер арасында деректер салғастырмалы.

S.17.1.1 Ағындардың айналы статистика бойынша ассиметриясы – коэффициент/СС1

S.17.2 Салыстырылатын уақытша қатарлардың ұзақтылығы/СС2

Үй шаруашылықтарында азық-түлік өнімдерін тұтынуының динамикалық қатары 2001 жылдан бастап салыстырмалы және үздіксіз.

S.18 Келісушілік

S.18.1 Сыртқы келісушілік, айқасқан

Тұрмыс деңгейін зерттеу бойынша үй шаруашылықтары іріктемесін құру әдістемесі 2010 жылға арналған «Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын зерттеу үшін жаңа іріктемені әзірлеу» бірлескен экономикалық зерттеу жобасын іске асыру шеңберінде Дүниежүзілік банк сарапшыларының ұсынымдары негізінде әзірленген. Аталған Әдістеме әлемдік тәжірибеде қабылданған іріктемені құру әдістеріне сәйкес келеді және сапалы статистикалық деректер алуды қамтамасыз етеді.

S.18.2 Ішкі келісушілік

ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 17 қараша № 179 бұйрығымен бекітілген

Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын іріктемелі зерттеу бойынша сұхбат жүргізу әдістемесі

(14.12.2015 ж. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12412 болып тіркелді);

ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 14 желтоқсан № 202 бұйрығымен бекітілген Тұрмыс деңгейін зерттеу бойынша үй шаруашылықтары іріктемесін құру әдістемесі;

ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 15 желтоқсандағы № 208 бұйрығымен бекітілген

Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын зерттеуді ұйымдастыру жөніндегі әдістеме (15.01.2016 ж. Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 12871 болып тіркелді).

S.19 Жүктеме

«Үй шаруашылығы құрамының бақылау карточкасы» D 008, «Күнделікті шығыстарды есепке алу күнделігі» D 003 және «Үй шаруашылықтарының табыстары мен шығыстары бойынша тоқсан сайынғы сұрақнама» D 004 статистикалық нысандарында табысы ең төменгі күнкөріс деңгейінен (азық-түлік қоржынының құнынан) төмен халықтың үлесі, кедейлік тереңдігінің коэффициенті, кедейлік өткірлігінің коэффициенті, джини коэффициенті, халықтың әртүрлі топтары бойынша табыстың жалпы көлемін бөлу, халықтың әртүрлі топтарында табысты шоғырландыру көрсетіледі. Деректерді жинау қағаз жеткізгіштерде жүзеге асырылады. Ақпаратты өңдеу рәсімдері жергілікті бағдарламалар кешенін қолдана отырып автоматтандырылған, кіріс және шығыс ақпаратты бақылау көзделген. Басқа зерттеулермен қайталау жоқ. Әкімшілік деректер пайдаланылмайды.

S.20 Деректерді қайта қарау

S.20.2 Деректерді қайта қарау /A6

S.21 Статистикалық деректерді өңдеу

S.21.1 Бастапқы деректер

Деректерді жинау азық-түлік тауарларына (үй шаруашылығында қолданылатын) күнделікті ақшалай шығыстарды және олардың мөлшерін (жеке қосалқы шаруашылықтан тегін немесе сыйға алынған өнімдерді қосқанда), сондай-ақ жанар-жағармай материалдарына шығыстарды есепке алу бойынша мәліметтерді жазу негізінде құрылған. Күнделікті үй шаруашылығының мүшесі толтырады. Аталған зерттеуге үй шаруашылықтары іріктемені қалыптастырудың әрбір сатысындағы стратификациялау және кездейсоқ іріктеу рәсімдерін қолдана отырып, іріктеменің екі сатылы ықтимал (кездейсоқ) әдісімен іріктеп алынады. Үй шаруашылықтарының іріктемелі жиынтығын қалыптастыру үшін Тұрғын үй қорының статистикалық тіркелімі (бұдан әрі – ТҚСТ) - ақпараттық база болып табылады. Зерттеу бірлігі үй шаруашылығы болып анықталған. Іріктеме көлемі 12 000 үй шаруашылығын (жалпы жиынтықтан 0,3%) құрады. Бас жиынтыққа таратылған деректерді алу мақсатында зерттеу қорытындыларына статистикалық салмақтау жүргізіледі. Іске асыру іріктемеге түскен, бөлікпен ұсынылатын үй шаруашылықтарының жалпы санын сипаттайтын әрбір зерттелген үй шаруашылығына статистикалық салмақ беру арқылы жүзеге асырылады. Салмақ халықтың тұрмыс деңгейі көрсеткіштері үшін тоқсан сайын есептеледі. Салмақты есептеу үшін өңірлік бөліністегі қала және ауыл халқы бойынша бөлек зерттелетін үй шаруашылықтарына бөлу туралы ТҚСТ-ның деректері қолданылады. «Базалық» салмақтың сомасы осы өңірдің және бүкіл елдің барлық үй шаруашылықтарының санын бағалауды қамтамасыз етеді. Оларды пайдалану іріктемені қалыптастырудың бастапқы қағидаттарын іріктемелі жиынтыққа сәйкес сақтап қалуға мүмкіндік береді. Іріктеп алынған үй шаруашылықтарынан жауап ала алмау зерттеу нәтижелерінің бұзылуына алып келетін айтарлықтай кемшілік болып табылады. Бұл жағдайда жетіспейтін деректердің орнын толтыру қажеттілігі туындайды. Осы рәсім көрсеткіштерді жете есептеуді, яғни іріктемелі зерттеудің алынбаған деректерінің орнын толтыруды жүзеге асыру үшін арналған. Деректерді ала алмау іріктемелі бірлік зерттеуге мүлдем қатыспаған кезде не оған ішінара қатысқан жағдайда орын алады. Деректерді толық ала алмау жағдайларының орнын толтыру үшін сол елді мекендегі барлық жауап берген үй шаруашылықтары үшін үлкен салмақтар беру арқылы салмақтарды түзетудің қарапайым сызбасын қолдану ұсынылады. Сол елді мекенде үй шаруашылықтарының барлық сұрақтарына жауап бергендердің салмағы сол бір коэффициентке көбейтіледі. Мысалы: алғашқы іріктемелі бірліктердегі үй шаруашылықтарының 90 пайызы барлық сұрақтарға жауап берсе, барлық жауап бергендер үшін салмақтар $1/0,9=1,11$ коэффициентіне көбейтілуі қажет. Сұраққа жауап бермеген барлық үй шаруашылықтары олардың әрбіреуіне нөлге тең нақты үлес салмағын беру арқылы іріктемеден шығарылады. Қосымша ауыспалы

ретінде есептелген дербес салмақтар әрбір үй шаруашылығы бойынша деректер базасына жазылады және республикалық және өңірлік деңгейде тиісті тоқсан бойынша жиынтық қорытындыларды қалыптастыру кезінде пайдаланылады. Орташа бір жылға таратылған деректер тоқсандық деректерді біріктіру жолымен алынады. Үй шаруашылықтарының зерттеуге қатысудан шаршауын болдырмау мақсатында үй шаруашылықтарының іріктемесі кезең-кезеңмен ротацияланады. Іріктемені жүйелі ротациялау процесі зерттеуге қатысудан бас тартқан үй шаруашылықтарын алмастырумен байланысты емес. Сол бір үй шаруашылығына бір есепті жыл ішінде маусымдық ауытқулармен және басқа да құбылыстардың ықпалын қадағалау мақсатында ротацияны жылдың басында жүргізген мақсатқа сай болып табылады, яғни жыл сайын желтоқсанда іріктемені жаңарту қажет. Үй шаруашылықтарының ротациясын (іріктемені жаңарту) зерттелетін үй шаруашылықтарының жалпы санынан 1/3 көлемде жыл сайын жүргізу жоспарланып отыр. Яғни жыл сайын үй шаруашылықтарының 1/3 бөлігі іріктемеден шығарылады және басқа үй шаруашылықтарына алмастырылатын болады. Осылайша, 3 жыл өткен соң іріктемеге толық жаңарту жүргізіледі. Жыл соңында (желтоқсанда) әрбір кластерде 10 үй шаруашылығы кездейсоқ таңдап алынады және іріктемеден шығарылады. Бірінші таңдап алынған үй шаруашылықтарының ішінен тағы 10-ы кездейсоқ таңдап алынады және келесі жылдың соңында іріктемеден шығарылады, ал қалған 10 үй шаруашылығы келесі жылдың соңында шығарылады. Әр кезде шығарылған үй шаруашылықтарының орнын толтыру үшін өзектендірілген ТҚСТ деректер базасынан 10 жаңа үй шаруашылығы кездейсоқ таңдап алынатын болады.

S.21.2 Зерттеу кезеңділігі

тоқсан

S.21.3 Алғашқы статистикалық деректерді жинау әдісі (тәсілі)

Деректерді жинау әдісі- сұхбаттасу әдісімен жүргізіледі. «Үй шаруашылығы құрамының бақылау карточкасы» D 008, «Күнделікті шығыстарды есепке алу күнделігі» D 003 және «Үй шаруашылықтарының табыстары мен шығыстары бойынша тоқсан сайынғы сұрақнама» D 004 статистикалық нысандарын толтыру бойынша қағаз жеткізгіште деректерді жинау жүзеге асырылады.

S.21.4 Алғашқы статистикалық деректердің анықтығы

Деректерді өңдеу рәсімі деректерді редакциялау, импутациясын және біріктіруді қамтиды.

Өндеудің бірінші кезеңінде деректер базасын редакциялау жүзеге асырады және жұмыс қалпына келтіріледі. Ол үшін бақылаудың мынадай түрлері жүргізіледі:

1) экстремалдық мәндерді анықтау үшін бақылау (аутлайерлер). Көрсеткіштердің экстремалдық мәндерінің аясы шекарасы орташа квадратты ауытқу мөлшеріне көрсеткіштердің орташа мәнінің ауытқуымен анықталатын интервалдан тыс орналасқан;

2) сандық көрсеткіштердің ең жоғарғы және ең төменгі мәндері талданады;

3) респонденттерден келіп түскен ақпараттың сапасын бағалау. Осы мақсатпен сұрақнаманың әрбір бөлімінің ішінде енгізу қателерін, сондай-ақ үй шаруашылықтары тарапынан болатын тіркеу қателерін жоюға мүмкіндік беретін логикалық бақылау жүйесі құрылады: үй шаруашылықтары үшін типтік емес шығыстар (экзотикалық азық-түлік өнімдерін немесе үй жануарларын тамақтандыру үшін қымбат тұратын азық-түлік өнімдерін сатып алу), тұрғын үй алаңы жалпы алаңнан үлкен болмауы қажет;

4) әр түрлі статистикалық нысандардан алынған ақпараттың логикалық байланысына негізделген бақылау. Екі жақты сұраулардың көмегімен сұрақнамалар арасындағы өзара байланыс тексеріледі, нысандарды толтырудың толықтығы бақыланады.

S.21.5 Импутация - үлесі/A7

ҚР ҰЭМ СК төрағасының 2015 жылғы 15 желтоқсандағы № 208 бұйрығымен бекітілген

Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын зерттеуді ұйымдастыру жөніндегі әдістемеге сәйкес деректерді өңдеудің екінші кезеңі импутация болып табылады – жетіспейтін жауаптарға шамаларды меншіктеу.

Тұрмыс деңгейін бағалау бойынша үй шаруашылықтарын зерттеуде зерттеу нысандары, сондай-ақ олардың жекелеген сұрақтары бойынша жауабы жоқтарының белгілі бір пайызы бар. Жауаптардың жоқтығынан туындайтын қателіктерді болдырмау мақсатында деректерді өңдеу кезінде жетіспейтін ақпараттың орнын толтыру басты міндет болып табылады.

Күнделіктің апталарының бірінде шығыстардың әр түрлі түрлері бойынша жетіспейтін жауаптарды импутациялау күнделіктің толтырылған аптасындағы шығыстардың тиісті түрлері бойынша өңірлік деңгейде жүргізіледі.

Тоқсандық сұрақнама болмаған жағдайда (күнделік болған кезде) оны импутациялау жүргізілмейді, үй шаруашылығы зерттеуден шығарылады және күнделіктегі барлық жазбалар өңдеуге қатыспайды.

Жекелеген көрсеткіштер бойынша жетіспейтін деректерді импутациялау мынандай үлгіде жүргізіледі:

1) егер сатып алу мөлшері белгілі, ал бағасы көрсетілмесе онда сол тауарға облыс бойынша сатып алудың орташа бағасы шартты түрде қойылады;

2) егер сатып алу бағасы белгілі, ал мөлшері белгісіз болса, онда облыс бойынша осы тауардың сатып алынған орташа бағасына көрсетілген құнның қатынасы тең мөлшері импутацияланады.

3) егер сатып алудың мөлшері және бағасы да белгісіз болып, бірақ атауы бар болған жағдайда, онда осы тауарды сатып алудың және оның бағасының орташа мөлшері импутацияланады.

S.21.6 Түзету

Деректерді түзету тікелей статистикалық байқау жүргізу кезінде жүзеге асырылады.

S.21.6.1 Маусымдық ауытқуларға түзетулер

Қолданылмайды

S.22 Ескерту